

տարեկ ազգին բոլոր քերթողաց եւ նուազածուց, որք քնարեկութեան և ճշմարտութեան վրայ կ'ածեն իրենց նոր եւ հին բանաստեղծութիւններն, էլ իզատեմ թաղուհին որ եւրոպայի ուրիշ շատ մը լեզուաց հմուտներն հետ նաեւ անդիւններն լաւ կը քերթէ, պարագային յարմար տառնաւոր մը կարողաց, որ մեծ յաջողութիւն ունեցան։

Դերման լրագրից ոմանք դժգոհութեամբ կը նշանակեն թէ Ռուսիոյ կայսրն ի նարթաւ ապագայորէն կատարել տալով ի պատիւ գերման կայսրն անշուստ մաս մը եւեթ ցուցուց ուսումնական և ուսուցական մարզանքն, բուն ազգամարտն եւեթ պահանջով, Հիմալ Աւստրիոյ և Գերմանիոյ սահմանաց ժող. ուսումնական գործը ստուար կողմեր ճշմարտագին կարեւոր և չափահաս ազգամարտն կը կատարեն, որոց տարբեր գործակարգ եւրոպային իրար լինելու ճիշդութեամբ, առաջին զօրապետն որ Դանուբին անցաւ, և Կարպոս, առաջինն որ Պարսկաստանին անցաւ, իրարու դէմ կը վարեն այս 60 հազար զորքեր, իրենց զինուորն իրենց զորքերը վարժեցնելով Աւստրիոյ և Գերմանիոյ սահմաններէն ներս արշաւելու օր մը։

Իւրաքանչիւր ազգաւոր եպիսկոպոսն Սթրասպուր Պոնտիոյ շատ մը չնչնական քաղաքապետութեանց կողմէ պատուոյ քաղաքացի անուանեցաւ իւր յորեքանիսն առթիւ, Պոնտիոյ կուսակալը ընկնց իւր շրջանակին մէջ գտնուող քաղաքապետութեանց այս որոշումը, սա բանաձեւով լինեալ թէ՛ Տիւրքիոյ եպիսկոպոսն Զոնգարիոյ քաղաքացի իրարու թիւնով (ըստ որում իւրեւրակիս Զոնգարիոյ մէջ կը գտնուի) չի կրնար պատուոյ քաղաքացիութիւն ընդունիլ Աւստրիոյ բաժնին մէջ։ Եթէ կատարութեան հաճելի մէկը լինէր, այս բանաձեւով լինան չէր նշանակուէր Սթրասպուր հայրենասէր եպիսկոպոս։

Պարսկաստան 3⁰ արեւելիկ մը 96 է անդին անցնելով վերջին օրերն ցուցած բարձրացումը վերագրելի է 4⁰ արեւելիկ թոյ մասուրու փոխարին, որք այժմ 107 ֆրէն աւելի կ'աճեն։ Այս վերջին արեւելիկը տոկոսը անկէ զիջելու 1893 թ. որովհետեւ անկէ առաջ չեղեցիւ պայման դրուած էր կախաւ։ 4⁰ արեւելիկը համար շրջանա 300 միլիոն ֆր. տոկոս կը վճարէ, որով 3⁰ փոխարինեալ տարեկան 100 միլիոն ֆր. պիտի շահուի, Ետքից, այս խնայողութեան, Պարսկաստան կարգ կը մնի երեք միլիոն ֆր. իւր փոխարինութեան մը կը իջնէ առանց անկեղծութիւն տարեկան ծախքը տոկոսի համար։

Գերմանիոյ արաւարական լրագրից կը հրատարակեն թէ Կայսրութեան առաջին լեւոնացողը նոր վարկեր չպիտի պահանջէ զինուորական ծախքը համար, Կառավարութիւնն այս կարգի ամեն պահանջում պիտի յետաձգէ մինչեւ 1894, երբ կ'աւարտի զինուորական երկնամարտ օրէնքին պայմանաւանդ, Յայնժամ զինուորական բանակի ընդհանուր վերափոխութեան խոսք կայ, որուն համար կարեւոր ծախքեր պիտի լինին։

Կալիֆորնի (Աւստրիական Լեհաստան) կը ծանուցան թէ մի քանի ուսուցիչներ եկած են հասն Աւստրիոյ հայտատի և Ռուսիոյ կողմէ Գորբ Ռուսաց մէջ պատգամաւորութիւններ կազմելու համար, որք երկուն իրենց յարգանքը մատուցանեն Արեւմտեղի կայսրն, նորա ի Ռուսիո սահմանաց ժող. տեղ մը գտնուելուն առթիւ։ Բայց աւստրիական իշխանութիւնք արգելք են այս պատգամաւորութեանց կազմութիւնը։

Պոլսեան լեւոնացող յայտարարեալն անցնց հետեւանք Պոլսեան զօրապետին և իւր կուսակցաց, նաեւ անոնց խորհուրդ Սիւսպետականաց խորհուրդակցութիւնը չեղաւ միայն, միջոցի մէջ այս յայտարարութիւնները գրող խմբագիրն ասոր ու անոր հետ մեղադարանելու անկողն շանալի շարք մը կ'անենայ, որք ոչ նուազ կը դուրսդնանեն ֆրանսական զօրաքանակը հաստատութիւնն, որ պահ մը Պոլսեանի աստղին հաստատով ցուցած անհաստատութիւնն այս գործարարի տեսարանաց շնորհիւ լիովին փոխարինեալ կը համարի։ Անդին Պ. Նաբէ, Պոլսեան թէ ի ազգայ շնորհարարացեալն, և պոլսեանական կուսակցութեան անհեղինակ մարտն, հեղինակն Ամուսնաւոր ծանց օրէնքին, այս յայտարարութեանց առջին ամսութեամբ, կը յայտարարէ թէ ընդունելու կը քաշուի քաղաքական կեանքէ, Պ. Նաբէ ինքն և երբ որ պետական հարուած մը ընկու վատ խորհուրդը տեսնէ և Պոլսեանի։

ՎԱՅՈՒՄԱՆՔԻ ՓԻՆՈՒՐՈՒԹԻՒՆ
Միշտ ցայտը ի կիսմիջեան խան հաստատակար մը վաճառատունն այս օրն սկսեալ փոխադրուած լինելով Զաքարիայ Եղեղու ի Մեծ նոր խան, առաջին յարկ թիւ 36, 37, 38, յայտ հետ մեզ յայտարարեալ նամակ հեռագրի և վաճառականական ու եւ թիւթիւթիւթիւթն այն հասցէի ուղղութիւն կը փոխեմ ծանուցանել մեր մեծարդ բարեկամաց և յանձնարար։
Ե. Ն. ՄԱՐԿԱՆԵԱՆ ԵՂԵՂԱՐ
Կ. Պոլս 22 զոտուր 1890 161

ՆԵՐՈՒՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆ

ԱՄԵՆ. Ս. ՊԱՏՐԻԱՐԿ ՀՅՈՐ

Ամեն. Տ. Խորէն Ս. Պատրիարք Հայոց իւր հիւանդութեան սաստկանալուն պատճառաւ՝ վերջնապէս հրաժարած է Պատրիարքական պալատնէն։ Ամենապատուութիւնն այս առաւօտ ստորագրեց իւր հրաժարագիրը զոր Պատրիարքարանի գործակաւորաւ Արարհամ Էֆէնտի Ֆրէնկեան տարաւ այսօր Դատական և Կրօնական գործոց նախարարութեան։

Ս. Պատրիարք Հայոց հրաժարական զրկած է նաեւ Ազգ. Ժողովին։ Պայանքան, Մերեմեմ-Պոլի, Նշանեան, Թէրզեան և Լաթիֆեան ընտանքը՝ խորապէս զգածեալ իրենց շնորհակալութիւնը կը մատուցանեն առ այն ամենայն անձին և մարմինը, որք փութացին ազնուարար թէ՛ անհատապէս և թէ՛ հասարակապէս իրենց ցաւակցութիւնն արտայայտել անձամբ և գործով, ի յուրաբանութեանն վաղա՛մուտիկ նշան էֆէնտի Պայանքանի։

ՄԱՍԻՍ

ՀԱՆՔԱՆ ԿԻՍՈՒՄՍԵԱՆ

Բացում է նոր բաժանորդագրութիւն 1890 սեպտեմբեր 15-ն սկսեալ, հետեւեալ պայմաններով։— Պարտք համար տարեկան 20 դրոշ և գաւառաց համար մէկ քառորդ ոսկի։

Սեպտեմբեր 15-ին, որ այսօր հրապարակ եղաւ, կը թուականակէ։ ԱՊՐԱՐԱՐ ԱՊՐԱՐԱՐԱՆ.— Ազգ. Տեսութիւն ԳԻՐԿՈՐ ՆԻԿՈՒՄՍԵԱՆ.— Գրեւ. ՏԵՐԱՍԱՆԻՍ ԿԻՍՈՒՄՍԵԱՆ.— Միշտ Կ. Պոլս 1890 թ. 15-ն սկսեալ, որով 3⁰ փոխարինեալ տարեկան 100 միլիոն ֆր. պիտի շահուի, Ետքից, այս խնայողութեան, Պարսկաստան կարգ կը մնի երեք միլիոն ֆր. իւր փոխարինութեան մը կը իջնէ առանց անկեղծութիւն տարեկան ծախքը տոկոսի համար։

ՄԱՆԿԱԿԱՆ ՊԻՐՏԷՂ

Գառք զիւրի մանկական Պարտքը կը բացուի սեպտեմբեր 31-ն, երկուսը թիւ օրը։ Վարժարանի թիւանքն է՝ 30 և 40 դահլիս։ Ու ինչ պատճառաւ բացակայութեան համար ամսաթուղակ չի զեղչուի։ Ամսուր մասամբ ֆրանսերէն լեզուա պիտի սովորուի։ 7 տարեկան հասակէն սկսեալ աղիկները կ'առնեն դաշնակի դասեր, առանց թուրքի յաւելում։ Անգղիկերէն կ'աւանդուի յատուկ թուական։

ՆԵՐՈՒՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐԵՎԱՆԻ ՍԷԼԱՐԻՔ

Վեհ. Սուլթանն երեկ միջօրէին հանդիսարդ կերպիւ գնաց Երվորդու միջիկով, ուր տեղի ունեցաւ Սելամըքի արարողութիւնը։ Ս. Վեհափառութիւնն ուրախութեամբ կատարել յետոյ Պէլիթիւմ չի ճամբով ի նշան թաղ գնաց և հոս այցելութիւն տուաւ Բարձր. Մայր Թաղուհներին։ Վեհ. Սուլթանը մէկ ու կէս ժամու չափ անց մնաց և ժամ 9 1/2-ն երբեք զայստեղ վերադարձաւ։

Բազմաթիւ օտարազգիք եկած էին դիտելու համար Սելամըքի արարողութիւնը։ Առանց մէջ գլխաւորաբար կը նշմարելին ամերիկեան զեպպան ու առաջին թարգմանը, Բէճիկ տօսը, իտալացի Տօրթ. Սէմյուր, Պառն Ռուիլա և ուրիշներ չափ եւրօպայի գրասարքիներ։

ՕՍՄ. ՍՊԱՐԱՐԱՆՑ

Չիմուր ուսանող վարժարանի շքանշանաւոր անուններն, որք իբր պայով վկայական ստացած են, այն ատեն միայն սպասուելու մէջ կընդունուին երբ քննութեանց պահուն իրենց ստացած նիշերը բաւական համարուին։

Ան արտրիկ, գերմանական գրութեան, այս պայով մրցանք քննութեան մը եւս պիտի ենթարկուին եւ եթէ յաջողի պիտի ընդունուին սպայակալութիւն մէջ։ Նոյնպէս սպայակալութիւն մէջ պիտի ընդունուին սպայական վարժարանէն ելած ինչպէս նաեւ ուրիշ այն սպայք որք այլ քննութեանց մէջ կը յաջողին։

ԱՌԱՐԻԱԿԱՆ ԴԵՆՈՒՄ

Աւստրիական զեպպան Պ. տր Գալիէ իւր կառավարութեան հրաւիրանք յառաջիկայ երկուշաբթի Վիեննա պիտի ուղևորուի, իւր բացակայութիւնը պիտի տեւէ չորս քառօր։ Տիւրքի տր Գալիէն այսօր Պոլս։

ՍԱԿՆԵՐԻ ԲԱԶՄԱԹԻՒՆ ՏԵՄԵՐՈՐԵՆԵՐՈՒ

ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐԿԱՆ

Յունաց եւ Հայոց Պատրիարքարաններու առանձնաշնորհմանց խորհրդոն քննութեան համար կազմեալ Յանձնաժողովոյն կողմէ հրաւեր ուղղուեց Էֆէնտի Պատրիարքարանին՝ երկու եկեղեցականներ նշանակել, որպէս զի Յանձնաժողովոյն ներկայանալով ինչ ինչ բացատրութիւններ տան։

Այս երկու անգամ ընտրութիւնը պիտի կատարուէր Պատրիարքարանի խառն ժողովոյ երեկի նստիլ մէջ։

ՕՍՄ. ՍՊԱՐԱՐԱՆՑ

Այն օմ. սպայք՝ որք աւստրիական կառավարութեան հրաւիրանքը ներկայ պիտի դառնան աւստրիական բանակին ռազմավորներուն, պայտօս ունին միանգամայն քննել անծուկ վառօդին առաւելութիւնները և տեղեկագիր մը պատրաստել, ի գարձին այդ սպայքն, այստեղ փորձել պիտի կատարուին ի ներկայութեան գիւնուրական իշխանութեանց, Ըստ ամենայն հասանկանութեան, կ'ըսէ Մալքեթ, անծուկ վառօդը պիտի ընդունուի օմ. բանակին մէջ և այդ վառօդի յատուկ մեծաքանակ փամփուշտ պիտի ապագրուի յետագայ յառաջիկայ դարնան։

ՀՆՏԱԽՏ

Մասնաւոր հեռագիրք կը ծանուցանեն թէ Ռուսիայի մէջ հնտախտ ծագեց և իսկ Պերսիոյ մէջ հնտախտ ծագած ըլլալու լուրը պաշտօնապէս հաստատուած չէ տակաւին։ Տիւրքիւքի մէջ հնտախտը բոլորովին անհետացեր է։

ԻՏԱԿԱՆ ԳՈՐԴԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ումպէրդօ թագաւորն հեռագիր մը ուղղելով մայրաքաղաքի իտալական զեպպանաւոր, շնորհակալութիւն տուելու է ի պատուին այն հայրենախորհրդան հեռագրի զոր Տօրթ. Սէմյուր ի պատիւն տուած էր հացիկը լրովին առթիւ գաղթականութիւնն ուղղած էր ն. Վեհափառութեան։

Տր. Սէմյուր յառաջիկայ երկուշաբթի կը մեկնի մայրաքաղաքէս։

Կ. ՊՈԼՍՈՒՆ ԲԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ինչպէս յայտնի է, Կ. Պոլսոյ քաղաքացի շինութեան խնդիրը, որ առկա կը մնայ տասնեակ տարիէ ի վեր, ստանձնած է ֆրանսացի երեսփոխան և թիւթաւորական ու հեռագրական նախկին նախարար Պ. Կրանէ, իրմէ առաջ, այդ խնդրոյն համար բանակցող իտալական խմբակէն Հին Հայոցի Պարտեզ վարչութեան խորհրդական Պ. Օպարէի և կայս. կառավարութեան միջին։ Այս բանակցութիւնը լինեալ պահ մը ընդհատուած էին մարտային սակագնաց խնդրոյն պատճառաւ, սակայն ի վերջոյ շարունակեցան և անոնց ելքը տեղեկագրով մը մատուցուեցաւ Վեհ. Սուլթանին։

Դործը այս վիճակին մէջ էր երբ մայրաքաղաքը եկաւ Պ. Կրանէ, իբր ներկայացուցիչ Միշտ փայտի, Պ. Կրանէի պաշտօնն է վերջնական լուծում մը տալ խնդրոյն, կամ նպատակաւոր կերպիւ, և կամ՝ հակառակ պարագային մէջ՝ հաշուոց կարգադրութիւնը ընելով։ Այս նպատակաւ ֆրանսացի երեսփոխանը Մեծ-Եղաքի զօրին հետ տեսակցութիւններ ունեցած և համաձայնութեան մը յանդիման է որ յատուկ տեղեկագրով մը նախարարը խորհուրդին և անկից կայս. զինանախան հաղորդուած է Վեհ. Սուլթանին մատուցուելու համար, և Վեհափառութիւնն այդ տեղեկագրով պարունակութեանը տեղեկանալով յետոյ, հրամայած է Մեծ-Եղաքի զօրին երկու ինչիկ Միշտ փայտի հետ կնքեալ հին պայմանագրոյն ու յանձնարարութեան տեսութիւն օրինակները, Այդ պայմանագրոց ընդօրինակութիւնը կը պատրաստուին այս պահուն ի Բ. Գուռն։

Այս վիճակին մէջ է ահա Կ. Պոլսոյ քաղաքացի շինութեան խնդիրը։

ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐԿԱՆ ԵՐՈՒՄԱՐԵՐՈՒՆ

Բէշլաքի արքեպիսկոպոս Տ. Նիկի. Փորօսի երեսպագին Յունաց պատրիարքական տեղապահ ընտրուիլ վաւերացած է կայս. Իրաւէի։

ՍԵԼԱՐԻՔԻ ՀՐԻԿՁԵԱԿ

Լոնտոնի լրագրաբանացեալ մասնաւոր մը կազմը է որ հանդիմանակութեան ձեռնարկը և ի նպատակ Սելանիկի հրկիզելու, Օմ. զեպպան Բրաւաթ մը փաշա կ'անդամակցի այդ մասնաւորին։

Հիւլենական Միւսլիմ մարտանան անցնալ շարաթ Սելանիկի նաւահանգիստ հասնել է հրկիզելու օգնելու համար տանելով տարած, մեծաքանակ պարսիկաթ, ձիթապտուղ 30,000 ֆրանքի գումար մը և զեպարաք, նաւան մէջ կը գտնուին եղբիւրներն իւր ընտանիքներով։

Նաեւ չորս բժիշկներ և երեք դեղագործք, հիւանդները և վիրաւորեալները դարմանելու համար։

Անցեալ կիրակի իրիկուն անգլիական մարտանաւ մը Սելանիկի նաւահանգիստը ժամանել է, նաւապետն անմիջապէս ցամաք ելեր եւ տեղւոյն անգլ. հիւպատոսին հետ այցելութիւն տուեր է կուսակալ Ղալիք փայտի, նաւապետն ըսել է թէ Միւսլիմներին անգլիական նաւատորմի համաձայնագրով զրկած է զինքը՝ յայտարարելու որ թէեւ կայս. կառավարութիւնն ամեն կերպիւ պիտի օգնէ Սելանիկի հրկիզելու, սակայն ծովապետն այս պատրաստ է կառավարութեան կողմէ առաջարկելի ամեն ինչով ծառայութիւն մատուցանել ի նպատակ հրկիզելու, Կուսակալը պատասխանելով որ Վեհ. Սուլթանի հրամաններուն համաձայն ամեն օգնութիւնը ըլլալով վրայ են հրկիզելու, շնորհակալութիւն յայտնել է ծովապետի մարտափառական այս զգացմանց համար, Վեհ. Ղալիք փաշա փոխադարձ այցելութիւն տուեր է անգլ. նաւապետին։

ՏՐ. ՊԻՐԱՐԿԱՆ

Բարձրօր Ումպէր-Տիւն հիւանդանոցին բժշկապետ Տօրթ. Պիւքտու, որ համարաւոր է կուրքի հիւանդութեանց դարմանելու մէջ իւր ունեցած մանագիտութեամբ, մարտաքաղաք եկած է, և Բեքա, Միւրիթի անգլիական պանդոնի իջեանած։

ԿՈՒՐԴԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Այս աւուր Սալ-հի մէջ կը կարգանք։ Ընդհանաւային Կուրճի ընկերութեան հիմնադիր Կուրճի եղբարք ամբաստանուած էին թէ Սելանիկ խնդրոյ առթիւ 7-8000 ոսկի միայն մը հասուցած են Մալիէի դաժնուն և այս պատճառաւ ամբաստանելու ատենին ուղղած էր որ Կուրճի եղբարք դատուն եղեանաւոր տեսնին առկա։

Կ'անցնալ թէ այդ խնդրոյ վերաբերեալ գրութիւնը մինչեւ վճարելի ատենին ներկայացուել են և վրձնարքի ատենին որոշած է այդ խնդիրը քիւրտին Ամբաստանի ատենին զրկել որպէս զի նոյն ոգին ապացուցներն առկա հաստատելու համար քննութիւնը աստիճան մը եւ ընդարձակութիւն կատարուին։ Այս խնդիր ամենախորհուրդ հանգամանք մը ունենալով, անոր վերաբերեալ տեղեկութիւնք մաս առ մաս պիտի հրատարակուին։

ՍԷՊԱԶ ԵՒ ԺՈՒՅԻՒՆ ԼՈՒՍԱԿԱՆԸՐԱՏՈՒՆ

Երկու շաբաթ առաջ Ռիւայի շինական ճարտար մարտը հրդեհին նկատմամբ եկած հրատարակութեանց առկա անպէս կարծուած էր թէ Սեպազ և Ժոյիքի լուսանկարատունն այսօր է, Այս թիւթիւթիւթիւթն ուղղելու համար հարկ է ըսել թէ այսօր չենք յիշեալ լուսանկարատուն փոքր մէկ մասնաճիւղէն էր, Այդ մասնաճիւղին հրկիզմամբ վնասուած չէ Սեպազ և Ժոյիքի լուսանկարատունն, որ ըստ առաջնորն կը շարունակէ իր գործերը և իւր յանձնարարներն առկա եւս գոհ ընելու համար նորանոր բարեփոխման ներմուծած է իր գործարանին մէջ։

Քաղաքացի Մաշտի փաշա, որ ժամանակէ մը ի վեր անկողնով կը ծառայէր, ապաքինուած է, Տօրթ. Սէմյուր անցնալ օր քննելու Վեհ. Սուլթանի վրանը։ Կուրճի գտնուող Ջիւրանիոյ պահետի զօրաց վաւերելու Այսօրի ու Գառնաւորի վաւերելու երկու գումարակները Ջիւրանիա ժամանել և իրենց հայրենիքները ուղևորել են։ Ջիւրանիոյ զօրաց վաւերելու նաւահանգիստին մէջ նուազաբաններով ընդ առաջ գնացել են Կրանէ վերադարձող այս գումարակները, Նախկին Միւսլիմ, Թիւրքի և Գառնաւորի վաւերելու մնացորդք ևս այսօր վաղը Ջիւրանիա կը ժամանեն։

Վեհ. Սուլթանն իմիջիւ պատուաւոր լուսնի զաւարմունքը նուրբին է այդ վաւերելու սպային ինչպէս նաեւ նոյն պատուաւորն արժեք զաւարմունքը գիւնդարաց, Սպարապետի Դուռն արդէն հեռագրուած անուցած էր Գառնաւորի վաւերելու թէ Վեհ. Սուլթանն իւր գումարակներին յայտնած է այդ վաւերելու Կրանէ մատուցած ծառայութեանց համար։

Ջիւրանիոյ լրագրից կը պատմեն թէ թուրքի մը միւսմամբ առաջ քննելու լուսնի և ուրիշ ընդելի մը կարծելով, Տեհ. ցիւք թէեւ անմիջապէս բժիշկ մը ընտրել են, սակայն բժիշկին հասած ատենի արդէն կնք մեռած է եղբիւր։

Նոյն լրագրաց մէջ կը կարդանք թէ Ժոյիքի անտէր լրագրացի նուազամաս մը անձնակազմ եկած է, Ժոյիքի իւր հիւանդանոցին պատճառաւ ժամանակ մը ի վեր չկրնար ելեր իւր հիւանդանոցի գործը քննել և այս պատճառաւ յառաջանալով անկողնով խաչափող կտրել եւ վերջ տուեր է իւր կեանքը։

Գառնական նախարարութիւնը, կ'ըսէ

